

Universiteit
Leiden
The Netherlands

The soldier as a sage: Qi Jiguang (1528-1588) and the neo-confucianization of the military in sixteenth-century China
Noordam, B.

Citation

Noordam, B. (2018, October 18). *The soldier as a sage: Qi Jiguang (1528-1588) and the neo-confucianization of the military in sixteenth-century China*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/66264>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/66264>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/66264> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Noordam, B.

Title: The soldier as a sage: Qi Jiguang (1528-1588) and the neo-confucianization of the military in sixteenth-century China

Issue Date: 2018-10-18

Samenvatting (Summary in Dutch)

Het onderzoek waarop deze dissertatie is gebaseerd richt zich op de Chinese militaire aanvoerder Qi Jiguang (1528-1588) en het belang van het Neo-Confucianisme voor het succes van zijn carrière. Het (Neo-)Confucianisme wordt door onderzoekers vaak neergezet als een ideologie die een afkeer heeft van oorlog en het militaire bedrijf in het algemeen. De hegemonie van deze ideologie als orthodoxe leer van de dominantie civiele elite wordt dan vaak opgegeven als reden voor de militaire zwakte van de Ming (1368-1644) dynastie, de dynastie waarin Qi Jiguang actief was. Echter, Qi Jiguang schreef commentaren op belangrijke Neo-Confucianistische geschriften en bekritiseerde Confucianisten uit zijn eigen tijd die civiele (*wen*) en militaire (*wu*) eigenschappen niet verenigden in hun persoon. De vraag doet zich voor hoe Qi Jiguang deze eigenschappen wel kon verenigen in zijn persoon en of deze succesvolle overbrugging van civiel en militair in verband gebracht kan worden met de latere militaire heropleving van de Ming dynastie gedurende de late zestiende eeuw, toen een gemengde groep civiele en militaire bestuurders beschikkende over verenigde militaire en civiele identiteiten de dynastie tijdelijk een nieuw elan gaven. Om de wortels van dit fenomeen nader te onderzoeken met als invalshoek de carrière van Qi Jiguang, is het van groot belang om de precieze invloed van het (Neo-)Confucianisme op de institutionele en culturele vorming van de civiele en militaire werelden te onderzoeken.

In het eerste hoofdstuk wordt de ontwikkeling van de belangrijkste Chinese denkrichtingen geschetst en dan met name hun opvattingen over de balans tussen de civiele en militaire eigenschappen van de staat en van het individu. Tevens laat het hoofdstuk zien dat deze denkrichtingen een aantal archetypische identiteiten voorstonden met elk een andere mix van *wen* en *wu*. Dit waren de Confucianistische gentleman met een strikte ethiek van oprechtheid en geritualiseerde gedragingen, de schrandere generaal met listige en intelligente strategieën en de klasseloze dolende ridder, die onrecht actief bestrijdt buiten de invloed van staat en gezag om. Gedurende de negende eeuw zou daar nog een vierde bijkomen: de geleerde generaal, welke men het beste kan verstaan als een versmelting van de Confucianistische gentleman met de schrandere generaal.

In het tweede hoofdstuk wordt vervolgens geanalyseerd hoe deze denkrichtingen en hun archetypische identiteiten de wording van civiele en militaire domeinen in de staat en de samenleving beïnvloedden tijdens de Han (206 v.C. – 220 n.C.) en de Tang (618-907) dynastieën,

om vervolgens vast te stellen dat er tijdens de opvolgende Song (960-1278) dynastie een breuk optrad in de tot dan toe cyclische wordingsprocessen van deze domeinen. Hoewel tijdens de Han en de Tang civiele en militaire elites zich gedurende de tijd van elkaar afsplitsten, had dit meer te maken met de structurele noodzaak om permanente legers aan de grenzen te onderhouden, waarvoor meestal alleen nomadische “barbaren” en Chinezen uit lagere sociale klassen te rekruteren waren. Het Confucianisme was in deze tijd nog niet de dominante ideologie van de civiele elite en stond nog relatief open voor invloeden uit andere denkrichtingen. Tijdens de Song, daarentegen, werden de civiele en militaire elites vrijwel meteen vanaf het begin op een verschillende manier en uit verschillende sociale groepen gerekruteerd. Tevens was de oude aristocratie grotendeels vernietigd, waardoor de Song als het ware met een schone lei begon en nieuwe elites kon creëren zonder vermenging met “barbaarse” krijgers van de steppe, waarvan de Song nu grotendeels afgesneden was door het ontstaan van niet-Chinese gecentraliseerde rijken in het noorden. Er kwam een ruwe tweedeling tot stand tussen een civiel zuiden, waarin de elite weinig zelf militaire activiteiten ter hand hoefde te nemen dankzij een redelijk effectief leger, en een gemilitariseerde noordelijke grensstreek, waarin feitelijk erfelijke militaire families de grens beveiligden, zonder al te grote sporen op de civiele cultuur na te laten. De Mongoolse overheersing tijdens de Yuan (1271-1368) dynastie bracht geen blijvende verandering in dit patroon. Intussen was een zuidelijke variant van het Confucianisme, het Neo-Confucianisme, tijdens de Yuan de officiële orthodoxie geworden van het rijk welke men moest inprenten om gerekruteerd te worden als civiele bureaucraat via het examenstelsel. Dit Neo-Confucianisme had een strikte moraal waarvoor welke versmelting met meer militair-georiënteerde geïdealiseerde identiteiten, zoals dat van de dolende ridder en de schrandere generaal, in toenemende mate problematiseerde voor de Confucianistische gentleman. Tijdens de vroege Ming dynastie zette de geïnstitutionaliseerde scheiding tussen militaire en civiele elites door en werden militairen uit huishoudens gerekruteerd die op erfelijke basis waren belast met militaire dienst.

In hoofdstuk drie wordt geschetst hoe tijdens de vijftiende eeuw dit erfelijke systeem door een catastrofale nederlaag en om structurele redenen in verval raakt, terwijl de samenleving van het Ming rijk grote sociaaleconomische veranderingen doormaakt, gepaard met demografische groei. Vooral in het zuiden van het rijk leidde dit tot opstanden en geweld, soms ook gepleegd door etnische minderheden aldaar, terwijl het erfelijke leger daar een dun gespreide aanwezigheid had. Anders dan de Song, werd het zuiden tijdens de Ming gekenmerkt door een relatief militair

vacuüm. Deze omstandigheden leidden tot een zekere militaire crisis die zich uitte in een gebrekkige rekrutering van nieuwe erfelijke soldaten, waardoor erfelijke officieren niet meer de beschikking hadden over functionerende eenheden. Verder werkte het oorspronkelijke vroege Ming ideaal van het zelfvoorzienende leger niet: de beoogde erfelijke militaire kolonies die hun eigen voedsel produceerden en daarmee in hun levensonderhoud konden voorzien werden in toenemende mate ondermijnd door desertie en privatisering van de landbouwgronden in de handen van officieren, eunuchen en favorieten van de keizerlijke familie. Zowel in het zuiden als in het noorden werd daarom steeds meer beroep gedaan op huurlingen, plaatselijke militieën, en troepen van etnische minderheden, die of vanuit de staatskas of via plaatselijke ad hoc belastingen betaald moesten worden. Omdat de erfelijke officieren niet de autoriteit hadden om deze maatregelen te nemen, leidde deze stand van zaken tot een toenemende bemoeienis van civiele ambtenaren met militaire aangelegenheden. Tegelijkertijd nam de hoeveelheid succesvolle civiele examenkandidaten toe, terwijl het bestuur niet genoeg werkgelegenheid bood. Tevens verloor het orthodoxe Neo-Confucianisme, de kennis van welke getest werd in deze examens, aan ideologische kracht. Men leerde het om de examens te halen, niet om in moreel opzicht te verbeteren, en dit verzande vaak in ingeoefend leren. Daardoor ontstond er behoefte aan een ideologie die morele zelfontplooiing weer voorop zou stellen en tevens voluntaristisch activisme ten behoeve van de ordening van de maatschappij zou legitimeren.

Hoofdstuk vier laat zien dat de Neo-Confucianistische filosoof en civiele bureaucraat Wang Yangming (1472-1529) het Neo-Confucianisme een nieuwe interpretatie gaf die de nadruk legt op innerlijke morele cultivering en het in praktijk brengen daarvan, in plaats van het uitgebreid bestuderen van literatuur. Hij stond daarbij in een traditie van eerdere Neo-Confucianisten, die de nadruk van morele cultivatie verschoven van de bestudering van (ethische) principes in de externe wereld naar zelfreflectie en meditatie, waaronder Chen Xianzhang (1428-1500), Zhan Ruoshui (1466-1560), en hun Song-voorganger Lu Jiuyuan (1139-1192). Chen, Zhan, en Wang hadden meester-discipel verhoudingen en hun respectievelijke volgelingen onderhielden vaak nauwe banden met elkaar gedurende de zestiende eeuw. De leer van Wang in het bijzonder werd gekenmerkt door een grotere rol voor subjectiviteit en maakte het eenvoudiger de strikte ethische code van de Neo-Confucianistische gentleman met het militaire bedrijf te combineren. Verder was deze leer sociaal inclusiever omdat het potentieel onderkend werd van alle mensen om zich moreel

te kunnen verbeteren. Daarnaast lag er binnen deze leer een minder grote nadruk op de noodzaak van elitaire boekengeleerdheid om dit doel te bereiken.

In hoofdstuk vijf is te zien hoe Wang Yangming's Neo-Confucianisme bekend werd in de context van zijn succesvolle carrière als militaire aanvoerder. Wang's activistische carrière bood een model voor het oplossen van de militaire crisis die in de loop van de vijftiende eeuw ontstaan was in het zuiden van het Ming rijk. Wang bedacht oplossingen voor het rekruteren en organiseren van huurlingen legers, ad hoc belastingen om zijn campagnes te financieren, militaire strategieën en inlichtingen, disciplineren en aanmoediging. Nog belangrijker was dat hij zijn militaire oplossingen integreerde met civiele bestuurlijke oplossingen om opstanden blijvend te pacificeren en de maatschappij moreel te verbeteren volgens de Neo-Confucianistische ideologie. Tevens paste hij deze maatregelen toe op etnische minderheden in de overtuiging dat deze het potentieel hadden om de culturele normen van de Han Chinese meerderheid assimileren. Daarin volgde hij Chen Xianzhang. Hoewel Wang niet de eerste civiele bureaucraat was die militaire en civiele bestuurlijke oplossingen combineerde, was zijn model waarschijnlijk veel invloedrijker, omdat de literaire neerslag van de praktische aspecten van zijn carrière verspreid werden samen met zijn Neo-Confucianistische leer gedurende de zestiende eeuw.

In hoofdstuk zes wordt bestudeerd in hoeverre de leer van Wang Yangming een invloed had op de civiele bureaucratische elites tijdens het midden van de zestiende eeuw. Door de militaire crisis van de vijftiende eeuw was er de behoefte ontstaan aan een soort civiele bureaucraat die tevens militaire competenties in zijn persoon verenigde. In de loop van de zestiende eeuw ontstond er inderdaad een dergelijke elite van civiele bureaucraten met een mix van *wen* en *wu* kwaliteiten en een onderzoek van hun achtergrond toont aan dat een meerderheid aanhanger was van Wang Yangming's leer, en in mindere mate ook die van Chen Xianzhang en Zhan Ruoshui. Een uitzondering vormen die civiele bureaucraten die al waren opgegroeid in het gemilitariseerde noorden dat gekenmerkt werd door de blijvende militaire dreiging van de Mongolen, in tegenstelling tot het zuiden waar pas veel later de noodzakelijke militarisering van de civiele elite plaatsvond. Belangrijk in de context van Qi Jiguang's toekomstige carrière was dat dit patroon ook te ontwaren viel in de ad hoc militaire organisatie van Hu Zongxian (1512-1565), een civiele bureaucraat die in het midden van de zestiende eeuw de campagne tegen Wokou-piraten leidde aan de zuidoostelijke kust. Veel van zijn ondergeschikte civiele bureaucraten waren volgers van Wang Yangming's leer en tevens beschikte hij over een informele staf van literati met

vergelijkbare ideologische opvattingen. De militaire campagne gaf aan literati zonder officiële positie de kans om binnen het kader van Wang Yangming's ideeën hun activistische impuls tot uiting te brengen.

Hoofdstuk zeven laat zien hoe Qi Jiguang Wang Yangming's leer omarmde en in nauw contact stond met de volgelingen van Wang's Neo-Confucianisme in de formele en informele organisatie van Hu Zongxian. Dankzij deze connecties kwam hij ook in het zicht van Hu Zongxian, zelf een Wang Yangming volgeling. Qi's literaire productie laat zien dat Wang's ideeën hem de rechtvaardiging gaven om binnen het bestek van een Neo-Confucianistische levensstijl het militaire metier en de strategieën van de listige Sunzi te legitimeren, een sentiment dat hij deelde met civiele bureaucraten en literati. In de loop van Qi's carrière in de verschillende provincies die getroffen werden door de Wokou aanvallen is te zien dat hij als erfelijke officier onder het toezicht stond van civiele bureaucraten die tevens aanhangers van Wang Yangming's ideeën waren, en die hem hielpen met rekrutering en financiering van zijn troepen. De val van Hu Zongxian in ongenade veranderde dit carrièrepatroon niet en later verwierf Qi een belangrijke militaire post aan de noordelijke grens onder patronage van de invloedrijke staatsman Zhang Juzheng (1525-1582). Hoewel deze laatste de Wang Yangming beweging probeerde in te dammen, verleende hij civiel-militaire talenten uit deze beweging wel politieke steun bij hun inspanningen het rijk militair te versterken.

In hoofdstuk acht wordt beargumenteerd dat er twee factoren zijn die leidden tot het ontstaan van een robuust netwerk van Wang Yangming volgelingen, waar Qi Jiguang uiteindelijk de vruchten van plukte. Ten eerste was er in de beweging een sterke nadruk op de rol van vriendschappen als hulp-, en verificatiemiddel bij morele zelfontplooiing. Aangezien de rol van externe maatstaven voor morele ontwikkeling was verkleind door de nadruk op innerlijke morele cultivatie, werden vriendschappen belangrijker in het bewerkstelligen van persoonlijke ethische vooruitgang. Ten tweede legitimeerde Wang Yangming's leer onconventionele levensstijlen door de nadruk op oprechtheid in handelingen die juist tot uiting kwam in het vermijden van conformisme aan een extern opgelegde standaard. Deze mentaliteit leidde tot de hernieuwde populariteit van de waarden van het dolende ridder archetype, waarin hechte broederschap en een strijd tegen onrechtvaardigheid centraal stonden. In de literaire nalatenschap van Qi Jiguang is duidelijk te zien dat hij zijn vriendschappen beschreef in de discourse van Wang's Neo-Confucianistische leer en dat van de dolende ridder.

In hoofdstuk negen wordt vervolgens beargumenteerd dat deelname aan dit netwerk van volgelingen Qi Jiguang ook toegang gaf tot de rijke kennis circulatie die hierin plaatsvond. Het netwerk speelde in de zestiende eeuw een belangrijke rol in het consolideren en verspreiden van kennis omtrent staatsmanschap. Militaire theorieën en handleidingen, strategieën voor civiel bestuur, civiele techniek, cartografie en etnografie van grensgebieden werden in dit netwerk verzameld, geordend, nieuw gecreëerd en verspreid. Een belangrijk resultaat van deze circulatie was de *Chou hai tu bian*, een grote handleiding waarin cartografische kennis en gecombineerde civiel-militaire oplossingen voor de Wokou crisis verzameld werden. Uit de inhoud blijkt dat de campagnes van Wang Yangming een belangrijke inspiratiebron vormden voor de anti-Wokou maatregelen.

In hoofdstuk tien, tenslotte, worden de militaire handleidingen van Qi Jiguang gezien als een product van deze kennis circulatie. Een analyse van de inhoud laat zien dat Qi in grote mate voortbouwde op de militaire ideeën van Wang Yangming op het gebied van rekrutering, organisatie, het belang van training en de noodzaak een grondig opgeleid officierscorps te creëren. Deze speerpunten werden door Qi Jiguang uitgebreid en gedetailleerd verder ontwikkeld. Verder voegde Qi Jiguang hoofdstukken toe die het inboezemen van moed en de morele disciplineren van de officieren behandelen. Deze beide hoofdstukken leunden sterk op Wang Yangming's ideeën omtrent morele zelfontplooiing en vormen een bewijs dat deze Neo-Confucianistische leer een belangrijke rol speelden in de beoogde training en disciplineren van Qi Jiguang's troepen. Op deze manier kwamen in Qi Jiguang's handleidingen de praktische militaire oplossingen en de ethische leer van Wang Yangming samen in een geïntegreerd geheel. Deze handleidingen zouden een belangrijke invloed blijven uitoefenen tijdens de latere Qing (1644-1912) dynastie en in buurlanden zoals Korea. Qi Jiguang's carrière en militaire theorie bouwden dus in belangrijke mate voort op de nalatenschap van Wang Yangming. Als gevolg van deze nalatenschap werd een versmelting van civiele en militaire identiteiten en levensstijlen mogelijk in de zestiende eeuw en dit droeg bij aan de cohesie van een gemengde elite die de dynastie in de late zestiende eeuw een nieuw militair elan gaf. Qi Jiguang's opmerkelijk succesvolle carrière als erfelijk militair officier werd voor een belangrijk deel mogelijk gemaakt door deze ontwikkelingen.